

Br: 04/1-309/21-4478

Datum: 18.10.2021.godine

**INSTRUKCIJA ZA IMPLEMENTACIJU PRAVILNIKA
O IZMJENI I DOPUNI PRAVILNIKA O FITOSANITARNIM MJERAMA ZA
SPREČAVANJE UNOŠENJA I ŠIRENJA ŠETNOG ORGANIZMA PHYLLOSTICTA
CITRICARPA (MCALPINE) VAN DER AA***

UVOD:

Na osnovu inspeksijskih pregleda prilikom uvoza plodova limuna i pomorandži (*Citrus limon* (L.) N. Burm.f. i *Citrus sinensis* (L.) Osbeck) porijeklom iz Argentine, države članice Evropske Unije su u 2020. godini izvršile notifikaciju za ukupno 90 pošiljki jer je u njima pronađen štetni organizam *Phyllosticta citricarpa*. Presretanje velikog broja infestiranih plodova citrusa je stvorilo sumnju u pouzdanost argentinskog sertifikacijskog sistema izvoza citrusa, tako da je 2020. godine Evropska Komisija privremeno zabranila uvoz ovih plodova na teritoriju Evropske Unije (*Uredba Komisije (EU) 2020/1199*).

Nakon revizije sprovedene u februaru 2021. godine, Argentina je Evropskoj Komisiji dostavila detaljne informacije o razlozima propusta u njihovom sertifikacijskom sistemu izvoza citrusa u izvoznj sezoni 2020. godine i o mjerama za njegovo jačanje u sezoni rasta i izvoznj sezoni 2021. godine.

S obzirom na to da je Argentina preduzela mjere za jačanje sertifikacijskog sistema izvoza plodova citrusa, privremena zabrana unošenja navedenih plodova na područje Evropske Unije je ukinuta, ali je Evropska Komisija donijela Odluku (EU) 2021/682 od 26. aprila 2021. godine kojom su propisane strožije fitosanitarne mjere za unošenje ovih plodova na teritoriju Evropske Unije, kao što su:

- obaveza registracije proizvodnih površina i njihovih proizvodnih jedinica na kojima se navedeni plodovi proizvode u Argentini i dodjela jedinstvenih identifikacionih kodova („kodovi sljedivosti“) tim proizvodnim površinama i proizvodnim jedinicama;
- službeni pregledi kako bi se potvrdilo da na tim proizvodnim površinama i proizvodnim jedinicama nema štetnog organizma *Phyllosticta citricarpa*;
- veći broj uzorkovanja na različitim nivoima;
- blagovremeno dostavljanje Evropskoj Komisiji liste odobrenih proizvodnih površina sa njihovim odobrenim proizvodnim jedinicama za izvoz u EU, kako bi se osigurala sljedljivost, i
- druge fitosanitarne mjere.

U uvodnom dijelu navedene Odluke, istaknuto je da se očekuje da će ove mjere biti djelotvorne jer je Argentina službeno obavijestila Evropsku Komisiju da se suspenduju sve proizvodne jedinice u kojima je prilikom kontrola sprovedenih na mjestima ulaska u Evropsku Uniju tokom prethodne sezone rasta i izvozne sezone potvrđeno prisustvo štetnog organizma *Phyllosticta citricarpa* na navedenim plodovima.

Da bi se utvrdio izvor zaraze neusklađenih plodova, države bi trebale prilikom slanja obavještenja tj. notifikacije Argentini o odgovarajućim neusklađenostima plodova citrusa, navesti i oznaku sljedljivosti proizvodne jedinice tj. jedinstveni identifikacioni kod.

IMPLEMENTACIJA:

- DOPUNSKA IZJAVA

U skladu sa Pravilnikom o izmjeni i dopuni pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja štetnog organizma *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa, koji je u proceduri objavljivanja, plodove *Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf. i njihove hibride, osim plodova *Citrus aurantium* L. i *Citrus latifolia* Tanaka (u daljem tekstu: određeni plodovi, kako je i definisano osnovnim pravilnikom) prilikom unošenja u Crnu Goru mora da prati fitosertifikat koji **sadrži broj pakovanja iz svake proizvodne jedinice a u rubrici „Dopunska izjava”, odgovarajući kod sljedljivosti i sljedeću izjavu: „Pošiljka je u skladu sa članom 4a Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja štetnog organizma *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa“** (ova izjava je propisana u članu 4 stav 1 tačka i).

Ova dopunska izjava je prenešena iz člana 5b evropske legislative i u originalnom tekstu glasi: “The consignment complies with Article 5b of Commission Implementing Decision (EU) 2016/715”.

Navedenom dopunskom izjavom se potvrđuje da su ispunjeni svi uslovi koji su propisani u okviru gore navedenog člana.

Napomena: Treba imati u vidu da osim navedene dopunske izjave za štetni organizam *Phyllosticta citricarpa*, na fitosertifikatu moraju biti navedene u cjelosti i dopunske izjave koje se odnose na druge štetne organizme u skladu sa Listom IV AI Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprječavanje unošenja, širenja i suzbijanje štetnih organizama i listama štetnih organizama bilja, biljnih proizvoda i objekata pod nadzorom („Sl.list CG”, br. 39/11; 80/16; 91/2017”; 38/18): *Xanthomonas citri* pv. *aurantifolii* i *Xanthomonas citri* pv. *citri*; *Cercospora angolensis* (novi naziv *Pseudocercospora angolensis*) i *Tephritidae* (neevropske).

- PODACI O SLJEDLJIVOSTI

Najnoviji zahtjev za fitosertifikat odnosi se na podatke o sljedljivosti, što znači da na fitosertifikatu moraju biti navedeni kodovi (oznake) odobrenih proizvodnih jedinica sa odgovarajućim brojem pakovanja.

U nastavku je primjer iz fitosanitarnog sertifikata za plodove limuna porijeklom iz Argentine koji se izvoze u Sloveniju preko luke Kopar. Plodovi limuna dolaze iz 8 različitih proizvodnih jedinica, sa odgovarajućim kodovima, npr. kod: **TU-0027-023 204u**.

U nastavku je objašnjenje koda **TU-0027-023 204u**:

TU-provincija Tucuman

0027-proizvodna površina na kojoj je više proizvodnih jedinica

023-proizvodna jedinica

204u-broj pakovanja.

U okviru pregleda dokumentacije potrebno je provjeriti da li se kodovi proizvodnih jedinica koji su upisani na fitosanitarnom sertifikatu odnosno njegovom prilogu (attachment to certificate) i dalje nalaze na listi odobrenih za izvoz u Evropsku Uniju (to je i zahtjev Crne Gore propisan navedenim pravilnikom), a što se provjerava ulaskom na on-line platformu u skladu sa instrukcijom koju je nadležnoj službi za zdravlje bilja Crne Gore dostavila nadležna služba za zdravlje bilja Argentine:

Link: <https://sitc.senasa.gov.ar?authform>

Username: usermne

Key: p93rt0

Klikom na najnoviji datum (ažurirana verzija), otvara se Excel tabela. Dnevna lista uvijek sadrži kompletan skup odobrenih proizvodnih površina i proizvodnih jedinica, naziv robe tj. ploda, ime proizvođača ili odgovornog preduzeća.

Status svake proizvodne jedinice ažurira se u skladu sa nalazima štetnog organizma *Phyllosticta citricarpa* (u koloni je označeno da štetni organizam nije prisutan sa: NO).

Argentinska služba listu ažurira svakog dana na način da su uključene sve izmjene do prethodnog dana.

Radi bržeg pretraživanja, u naslovnoj traci Excel tabele, uključiti Filter i prilikom pretraživanja upisati kod (oznaku) proizvodne površine koja je navedena na fitosanitarnom sertifikatu npr. TU-0027, u okviru kojeg provjeravam sve brojeve proizvodnih jedinica:

UP	Productor	CodEstat	Establecimien	Especie	Provincia	Inhab por mancha negra	Fec Inh
9 TU-0027-001	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
10 TU-0027-004	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
11 TU-0027-007	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
12 TU-0027-009	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
13 TU-0027-016	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
14 TU-0027-019	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
15 TU-0027-020	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
16 TU-0027-021	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
17 TU-0027-023	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
18 TU-0027-024	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	
19 TU-0027-025	CITRUSVIL S.A.	TU-0027	ALPACHIRI I	LIMÓN	TUCUMÁN	NO	

- ZDRAVSTVENI PREGLED

Sto se tiče zdravstvenog pregleda, nije bilo promjena ovom novom izmjenom propisa, što znači da se vrši u skladu sa članom 4 Pravilnika o fitosanitarnim mjerama za sprečavanje unošenja i širenja štetnog organizma *Phyllosticta citricarpa* (McAlpine) Van der Aa* („Službeni list CG“, br. 17/17, 47/17 i 37/19):

Vrši se „vizuelni pregled uzorka od najmanje 200 plodova u partiji ili seriji (batch) od 30 tona ili dio partije ili serije (batch) od svih vrsta određenih plodova, odabranih na osnovu mogućih simptoma zaraze sa *Phyllosticta citricarpa*.

Ako se ovim pregledom posumnja na simptome zaraze štetnim organizmom *Phyllosticta citricarpa*, vrši se laboratorijsko ispitivanje, radi utvrđivanja prisustva štetnog organizma.

Partija odnosno serija (batch) iz koje je uzet uzorak vraća se ako je ispitivanjem potvrđeno prisustvo štetnog organizma.“

U Prilogu 1 su simptomi štetnog organizma *Phyllosticta citricarpa* na određenim plodovima citrusa, a u Prilogu 2 je verzija gore navedenog Pravilnika o izmjeni i dopuni poslata na objavljivanje.

- NOTIFIKACIJA

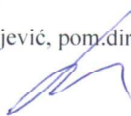
U slučaju neusaglašenosti pošiljke određenih plodova porijeklom iz Argentne, fitosanitarni inspektor u obrascu koji dostavlja Odsjeku za zdravstvenu zaštitu bilja Uprave navodi kod odnosno oznaku proizvodne jedinice, radi dalje notifikacije nadležnoj službi za zdravlje bilja Argentine.

Obradivač:

Gordana Fustic, sam.savj.I za zdrav.zašt.bilja *erušbe*

Saglasna:

Zorka Prijević, pom.direktora

DIREKTOR

Vladimir Đaković

SIMPTOMI ŠTETNOG ORGANIZMA *PHYLLOSTICTA CITRICARPA*

Phyllosticta citricarpa (GUIGCI) - <https://gd.eppo.int>

Phyllosticta citricarpa (GUIGCI) - <https://gd.eppo.int>

Phyllosticta citricarpa (GUIGCI) - <https://gd.eppo.int>

Phyllosticta citricarpa (GUIGCI) - <https://gd.eppo.int>